

kunnskap gir vekst

Doktorgraden
Springbrett eller blindvei?

Jon Iddeng, fagpolitisk rådgiver i Forskerforbundet

Min yrkeskarriere ved UiO 1995-2009

Timelærer

Konsulent

Stipendiat

Gjennomførings-
stipendiat

Universitetslektor

Førstelektor

Førsteamanuensis

Studieprogramleder

Forsker

Timelærer

Timeveileder

Lausungene 2008

Underskriftskampanje

Lokal aksjonisme

Mediebidrag

Grasrotmelding til Stortinget

Bakgrunnen for Lausungene – frustrasjon

- Ut og inn av midlertidige kontrakter, med lite forutsigbarhet.
- Ikke planer for unge forskeres forskningskompetanse og karriere.
- Få relevante faste stillinger å søke på innenfor akademia.
- Status som rekrutt og junior.
- Dårlig lønns- og arbeidsbetingelser.

Lausungenes kampsaker

Rettet mot bevilgende myndigheter

- Et finansieringssystem som styrker en forutsigbar basisbevilgning til grunnforskning, formidling og undervisning, bygd på fast ansatte forskere/lærere.
- At det utvikles en helhetlig rekrutteringspolitikk for academia slik at forskning blir en attraktiv karrierevei.

Rettet mot UoH

- Etablering av en bedre personalpolitikk og ny mentalitet overfor midlertidige forskere.

LAUSUNGENE 2008

St.meld. nr. 1 fra grasrota

(2008–2009)

En framtid i forskning?

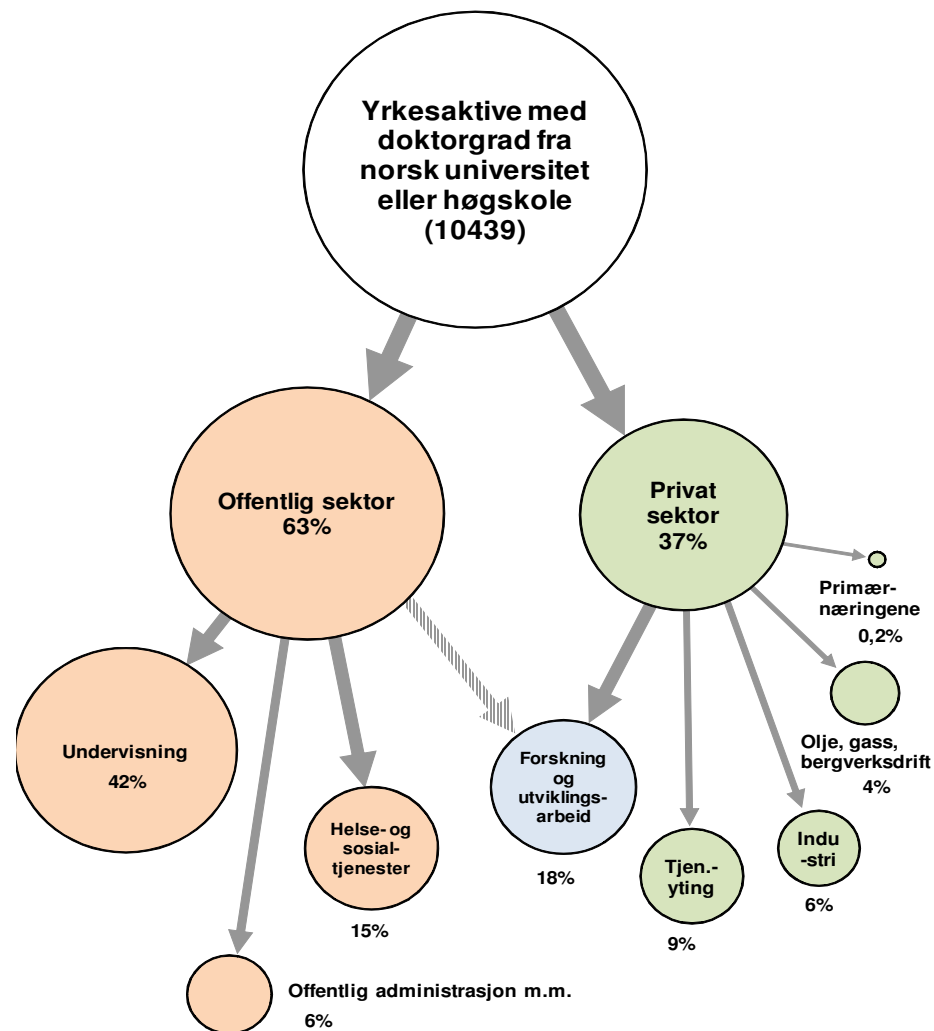
Doktorgraden - springbrett eller blindvei?

Som ”springbrett”

- Gir mulighet til spennende forskerkarriere
- Utvider omfanget av andre attraktive jobbmuligheter
- Gir god lønnsmessig uttelling

Stemmer dette med virkeligheten?

Sektor- og næringstilknytning for yrkesaktive personer i 2006 med doktorgrad fra 1970-2005.

Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU STEP og System for persondata, SSB

Forskerjobbene, finnes de?

Post hoc vs Post-Doc

The Post hoc Fallacy

To incorrectly assume "A" is the cause of "B" just because "A" preceded "B".

e.g. "All Professors have Ph.D.'s, therefore getting a Ph.D. means you'll get a Professor job (right?)"

The Post-Doc Fallacy

To incorrectly assume you'll have a job just because you have a Ph.D.

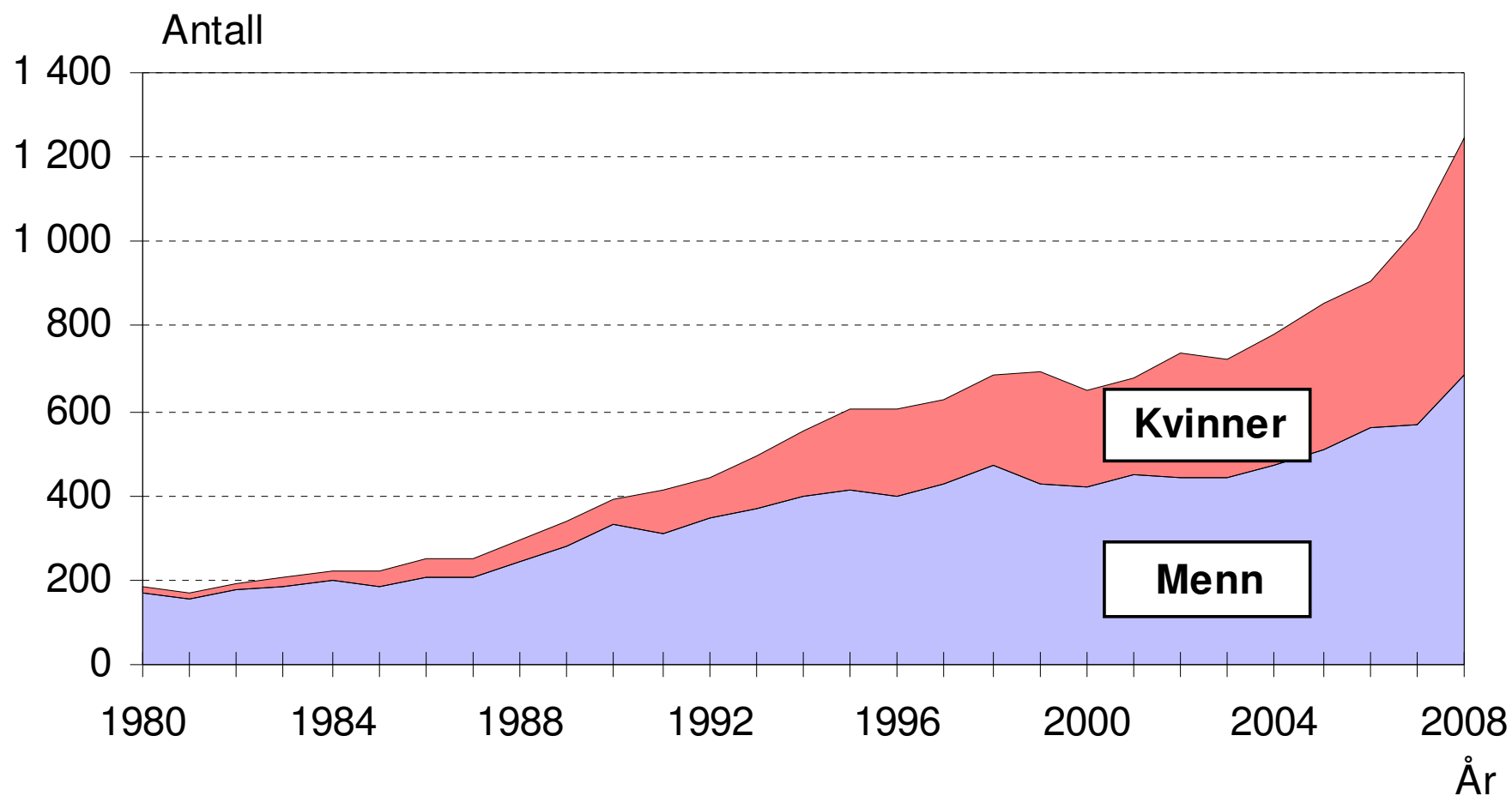
*e.g.
"Now what??"*

Karriereambisjoner

Karriereønske:	Fagområde						Alle
	HUM	SV	MN	TK	MED	LBR/VET	
Vitenskapelig stilling i universitets- og høyskolesektoren	70	57	36	40	37	27	51
Forskerstilling i instituttsektoren	9	20	26	7	23	27	19
Forskerstilling i privat sektor	3	2	13	33	13	24	8
Annen stilling i offentlig sektor	6	7	6	7	6	3	6
Annen stilling i privat sektor	3	1	3	13	6	6	3
Vet ikke/for tidlig å si	10	12	16	0	15	12	13
Totalt	100	100	100	100	100	100	100
(N)	(186)	(321)	(176)	(15)	(158)	(33)	(889)

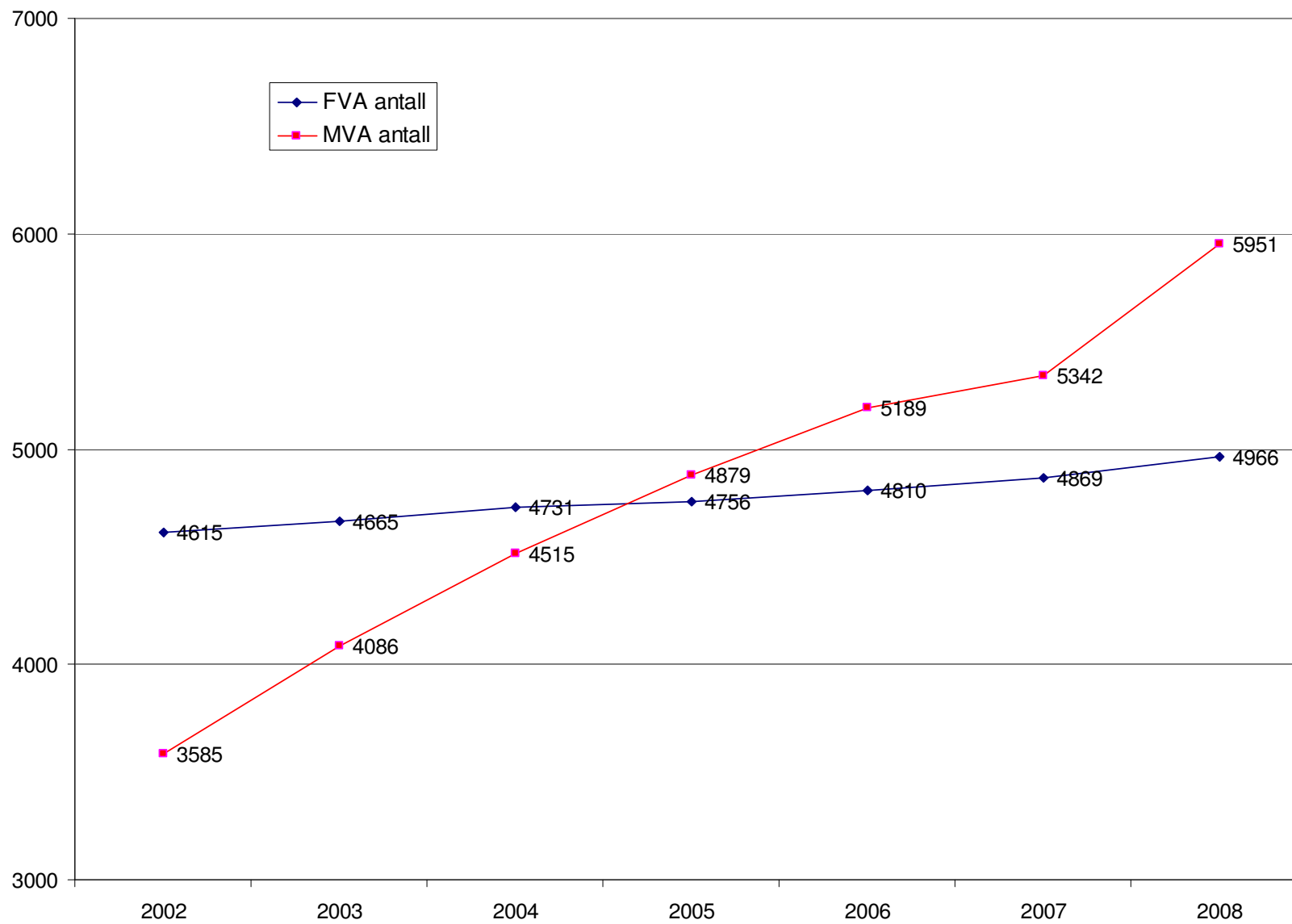
Kilde: Stipendiaters arbeidsvilkår og karriereforventninger. Survey blant Forskerforbundets stipendiatmedlemmer, NIFU STEP, 2009.

Figur 1 Doktorgrader 1980-2008 etter kjønn.

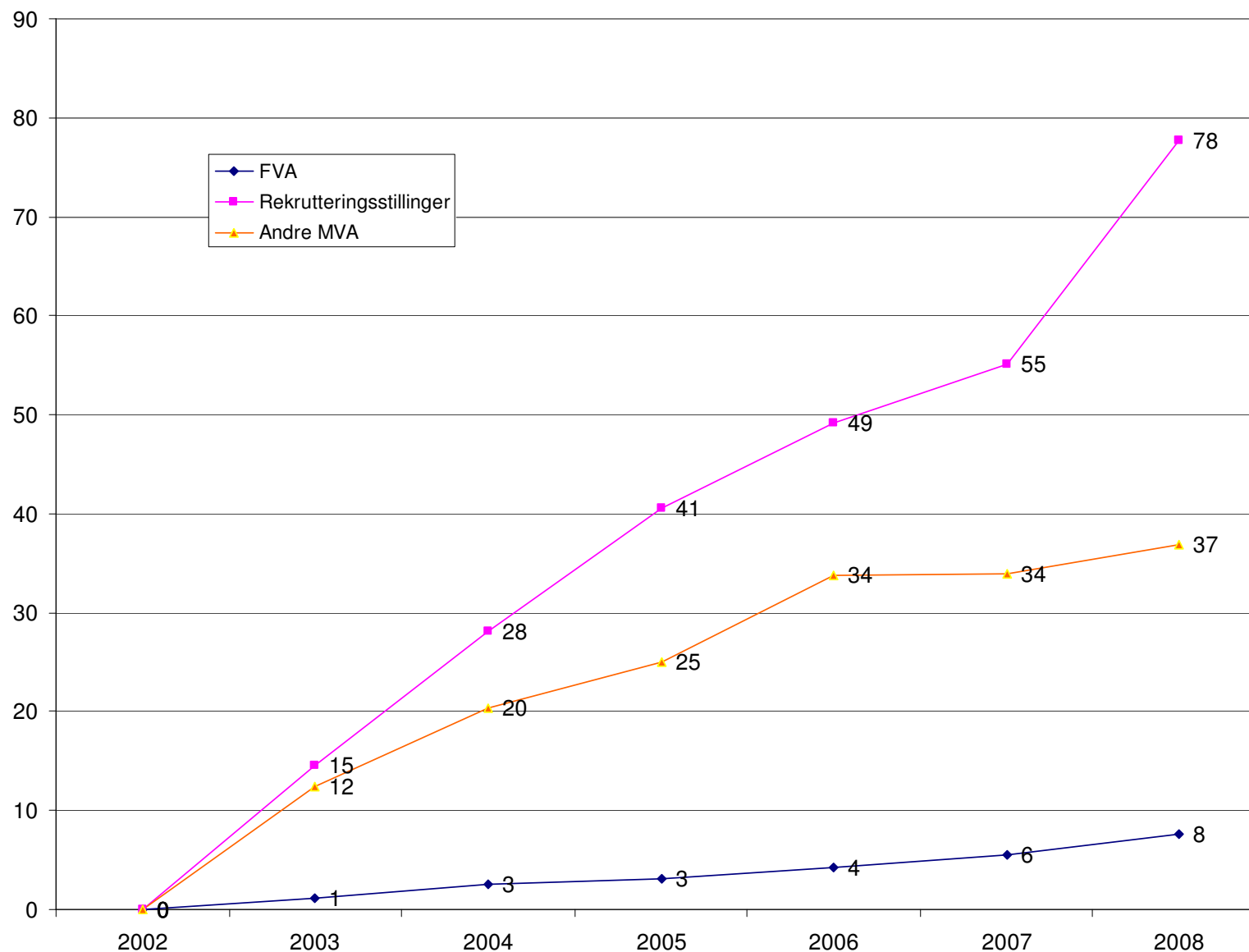

Kilde: Doktorgradsregisteret/NIFU STEP

Antall vitenskapelige ansatte ved universiteter og vit. høyskoler 2002-2008

Antall vitenskapelige ansatte ved universiteter og vit. høyskoler
Prosentvis utvikling etter ansettelsesforhold

Gjennomsnittalder ved disputas, fordelt på fagområde

	Gj.sn. 1980-89	Gj.sn. 1990-99	Gj.sn. 2000-08	2008
Humaniora	42,5	42,9	41,9	40,4
Samfunnsvitenskap	39,7	40,5	41,1	41,5
Matematikk/naturvit.	34,5	34,5	33,8	34,3
Teknologi	33,1	32,5	33,2	33,8
Medisin og helsefag	39,3	40,6	40,7	40,1
Landbruksfag/ vet.med.	34,9	35,8	36,4	36,1
Totalt	36,7	37,1	37,8	38,1

Kilde: Doktorgradsregisteret/NIFU STEP

Medianalder ved disputas, fordelt på fagområdet

	Med. 80-89	Med. 90-99	Med. 00-08	2008
Humaniora	39	41,8	39	37,9
Samfunnsvitenskap	36,5	38,8	38,6	38,7
Matematikk/naturvitenskap	31,3	32,7	31,7	31,9
Teknologi	29,6	30,8	30,9	31,1
Medisin og helsefag	36,5	39,3	38,8	38,1
Landbruksfag og veterinærmedisin	31,4	34,1	34,4	34,6
Totalt	33,1	34,8	34,9	35,2

Kilde: Doktorgradsregisteret/NIFU STEP

Undersøkelse av stipendiaters arbeidsvilkår – noen konklusjoner

- **Forskeropplæringen og stipendiatperioden**
 - Mange er fornøye med forskeropplæringen men en betydelig andel er misfornøyd – særlig innen humanistiske fag
 - Majoriteten er fornøye med veiledningen men et økende antall personer sier at veiledningen er sporadisk
 - Forskerskoler brer om seg men det er ingen entydige positive resultater sammenliknet med stipendiater som ikke er tilknyttet forskerskoler
 - Stipendiater som jobber i forskningsgrupper har flere positive vurderinger av kunnskaper og ferdigheter de erverver seg

Kunnskaper og ferdigheter ervervet i stipendiatperioden (% som er enige)

Fram til nå har jeg fått...	Fagområde						Alle
	HUM	SV	MN	TK	MED LBR/VET		
...en grundig teoretisk skolering	50	57	64	40	56	58	56
...en grundig metodisk skolering	39	52	58	47	63	55	52
...innsikt i vitenskapsteori	56	65	47	67	56	50	57
...innsikt i forskningsetiske spørsmål	52	50	50	33	71	61	54
...innsikt i forskningsledelse	17	22	27	27	39	31	25
...innsikt i prosjektplanlegging	34	34	50	33	58	55	42
...trening i å håndtere kompliserte problemstillinger	54	57	72	53	66	52	61
...trening i systematisk/analytisk tenkning	67	72	76	60	78	70	73
(N _{min} - N _{max})	(182-186)	(321-325)	(173-177)	(14-15)	(154-159)	(31-33)	(887-896)

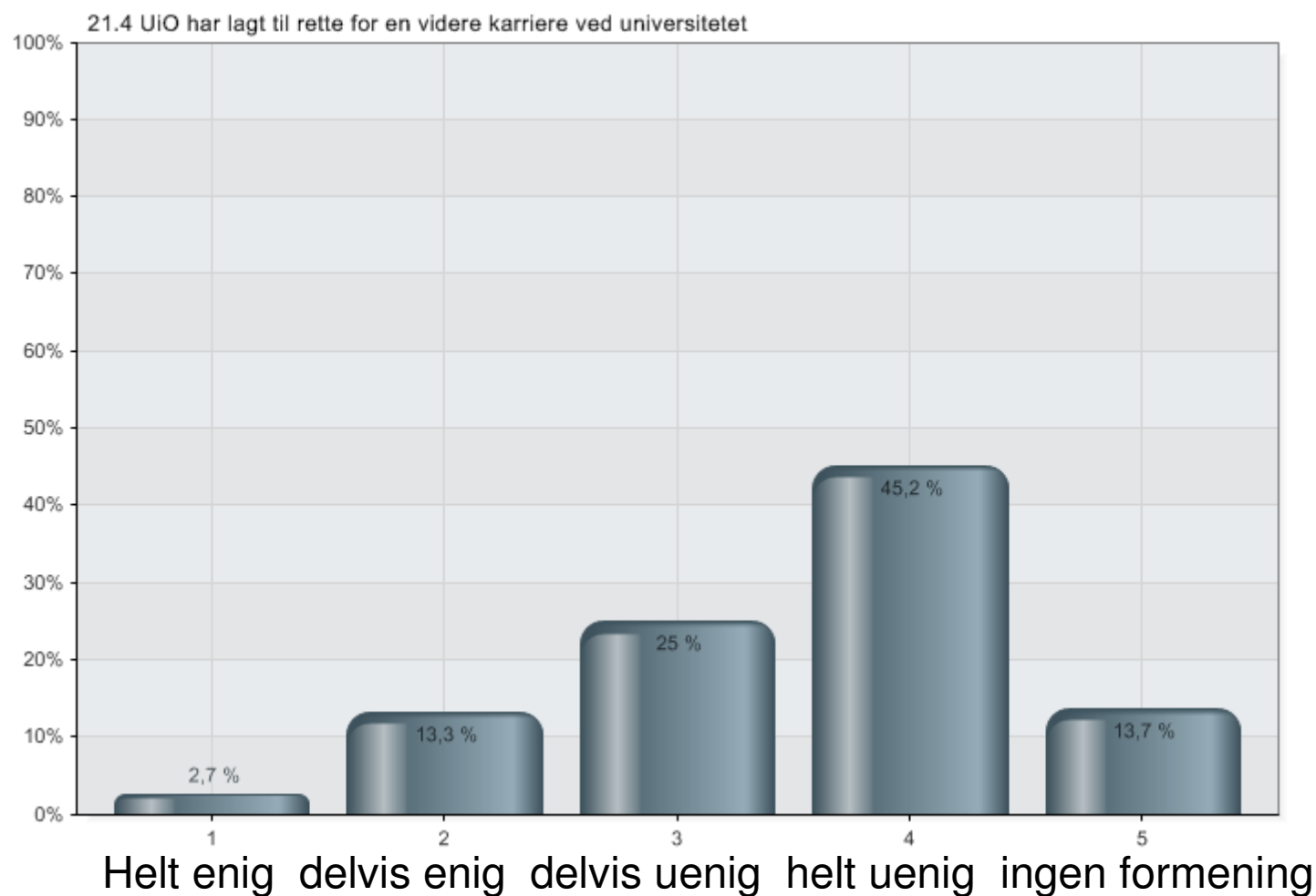
Kilde: Stipendiaters arbeidsvilkår og karriereforventninger. Survey blant Forskerforbundets stipendiatmedlemmer, NIFU STEP, 2009.

Mottatt informasjon eller karriereveiledning

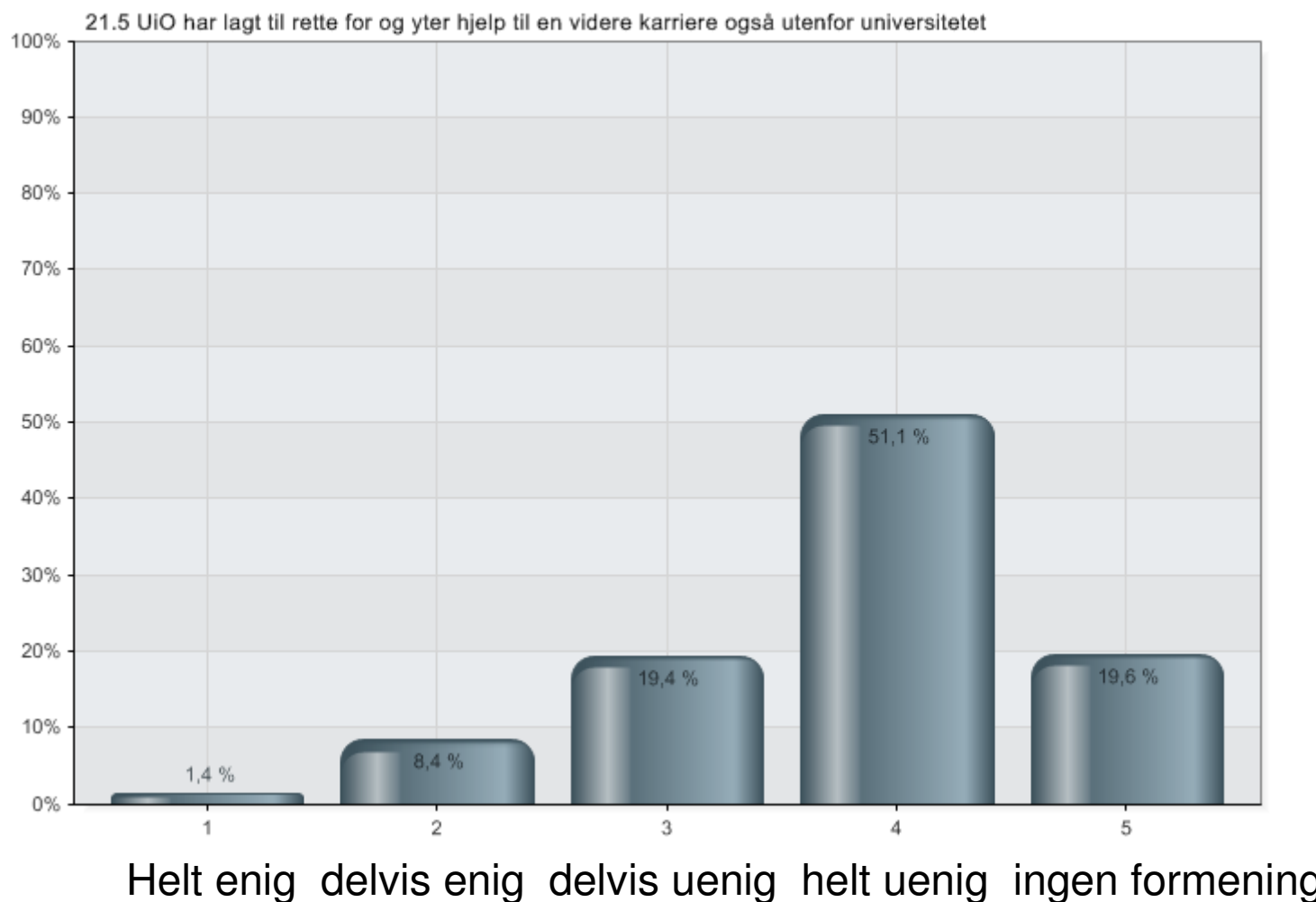
	Institusjon						Alle
	UiO	UiB	NTNU	UiTø	UMB	Andre	
Ja	8	6	4	4	10	10	7
Nei	88	91	93	95	88	88	90
Vet ikke	4	3	3	1	2	3	3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100
(N)	(320)	(131)	(164)	(76)	(50)	(145)	(886)

Kilde: Stipendiaters arbeidsvilkår og karriereforventninger. Survey blant Forskerforbundets stipendiatmedlemmer, NIFU STEP, 2009.

UiO har lagt til rette for en videre karriere ved universitetet

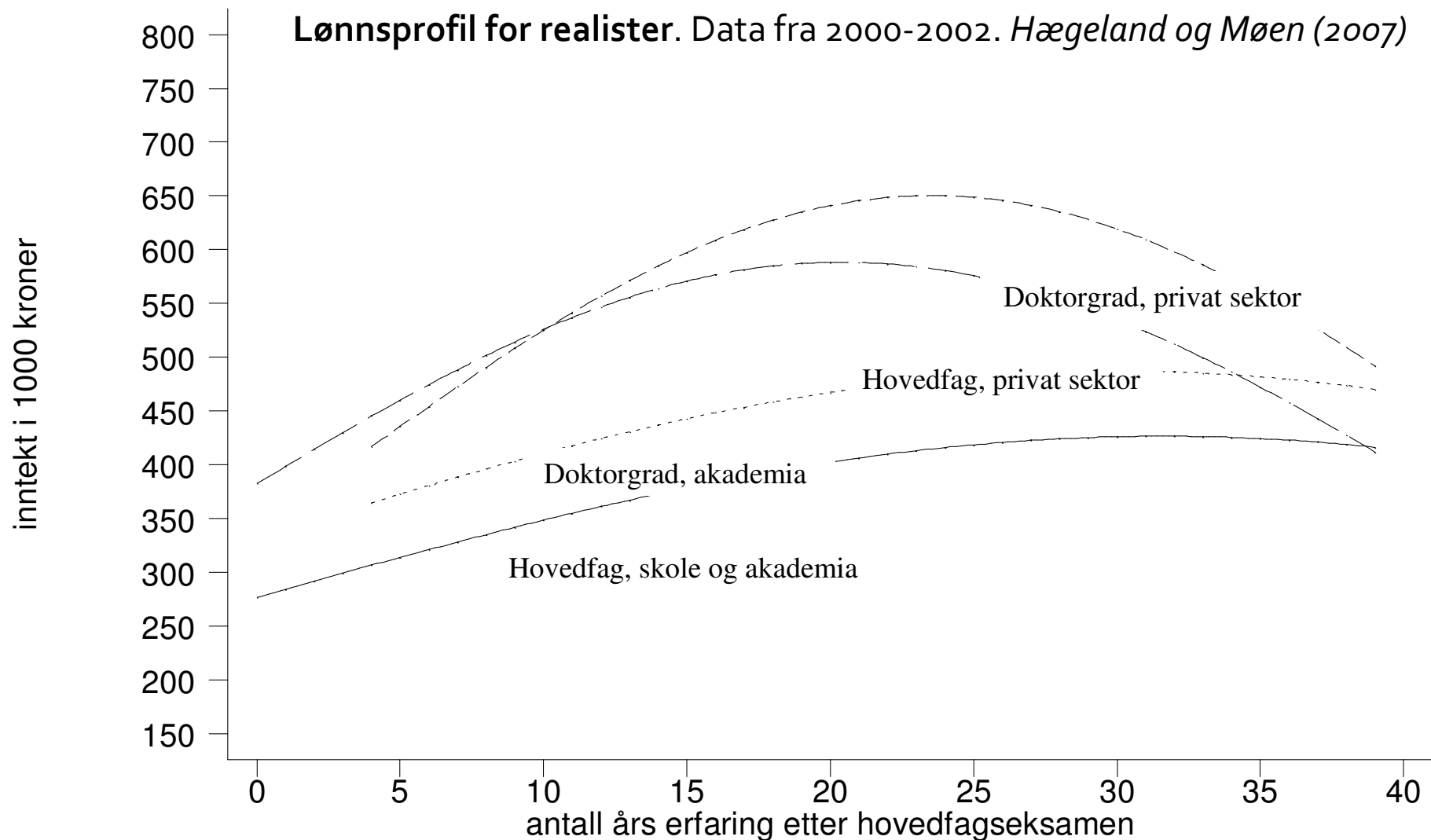
UiO har lagt til rette for og yter hjelp til en videre karriere også utenfor universitetet

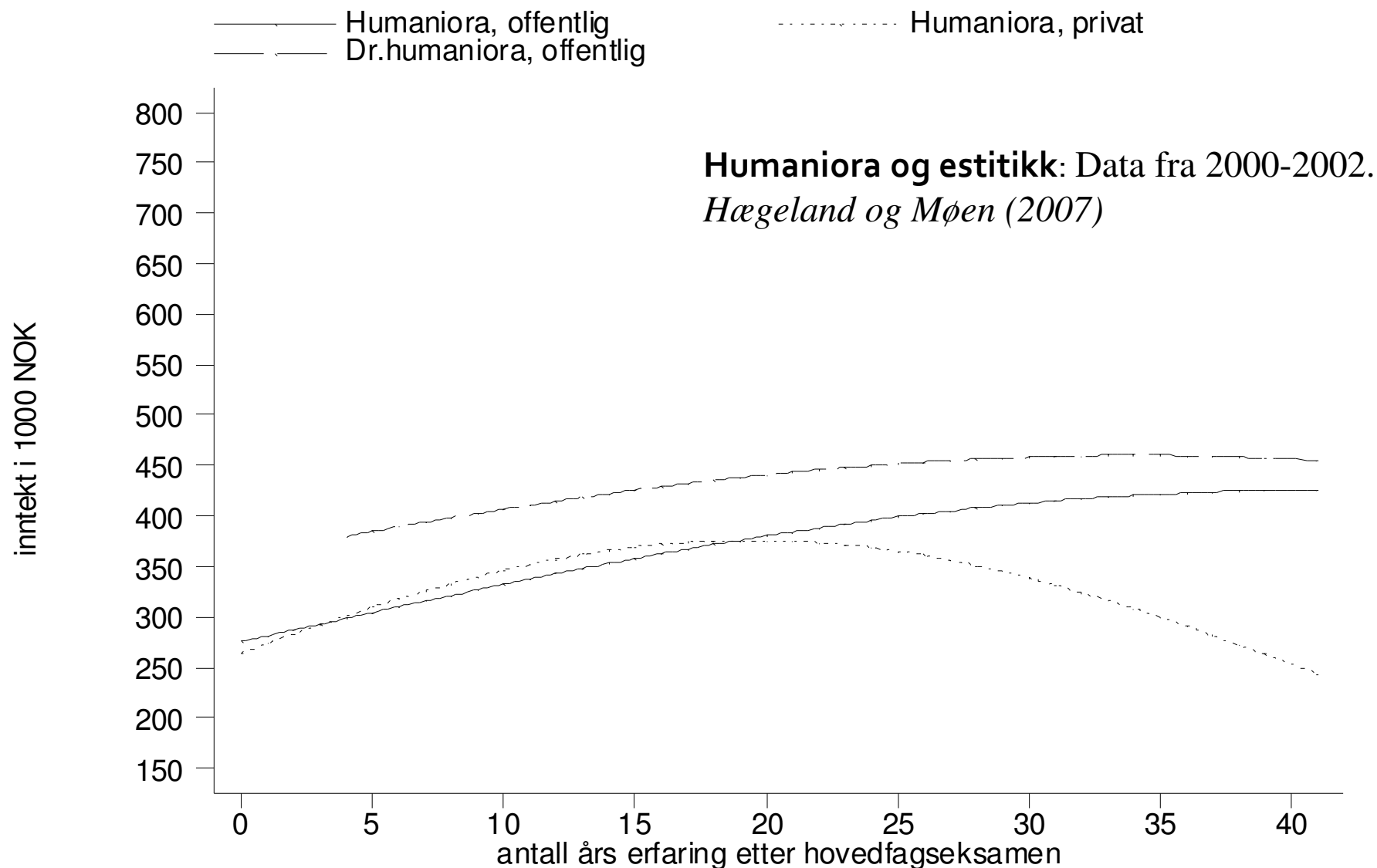
Noen konklusjoner

- **Karriereambisjoner**
 - Flertallet ønsker forskerkarriere i eller utenfor UH sektoren
 - Stipendiater innen humanistiske fag og naturvitenskapelige fag er mer negativ enn andre til mulighetene for å få realisert karriereønsket sitt
 - Det samme gjelder personer som ønsker en karriere i UH sektoren, uavhengig av fagbakgrunn, samt personer som ønsker en karriere i det private næringslivet
 - Stipendiatene har i svært begrenset grad mottatt informasjon eller veiledning om mulige karriereveier for personer med doktorgradskompetanse fra utdanningsinstitusjonene

Økonomisk lønnsomt med dr.grad?

Økonomisk lønnsomt med doktorgrad?

Økonomisk lønnsomt med dr.grad?

Konklusjon:

”Den privatøkonomiske avkastningen av å ta en forskerutdanning synes svært lavt for de fleste utdanningsgrupper.”

Kilde: Hægeland & Møen (2007) *Forskerrekruttering og opptrappingsplanen. Estimerte lønnsprofiler for utvalgte utdanninger på master- og doktorgradsnivå*

Konklusjon?

- Forskerutdanning er en risikosport, særlig i spesialiserte fagfelt det ikke er etterspørsel etter utenfor akademia
- Du blir ikke noe rikere, materielt, av det – men kanskje en klokere og tryggere person? – og så har du en sjanse til å få arbeide videre med noe du (forhåpentligvis) er svært opptatt av
- Institusjonene må engasjere seg mer i stipendiatenes framtid og bli flinkere til karriereveiledning
- Det offentlige Norge må bli tydeligere på hvem vi vil ha som forskere, hvor og hvorfor